

800 pretationes pravissimas. Illis quoque duobus libellis alios duos adiunxi^a, plano sermone catholicae fidei de Christo deo veritatem testantes atque sanctorum patrum testimoniis abundantissime^b confirmantes. Quorum lectione^c pietatem vestram congaudere arbitror. Quia totum illud opus¹ vestro gaudebam dicare nomini, vobisque primo omnium direxi probandum atque corrigendum; iudicio vestrae auctoritatis atque sanctitatis tantummodo contentus. Nec in publicas aures easdem meae devotionis litterulas procedere velim, nisi prius vestrae auctoritatis censura examinentur et fraternae congregationis lectione confirmentur; satis mihi^d aestimans illorum iudicio examinari, quorum dilectione singulariter me laborare elegi.

Nec maledictionibus illius maledictiones opposui^e, quasi meas vindicans iniurias. 10 Sed ut veritatis testificatio se offerebat^f, quibusdam in locis durioribus respondi verbis, quibusdam iterum in locis suaves admiscui admonitiones^g, ne illius infestissimam animam vel meorum amaritudo verborum exasperaret, vel iterum mellis dulcedo saevam fastidiret mentem. Nec pro eius tantummodo, ut dixi, laboravi salute — quem timeo forsitan citius^h vel morte praereptumⁱ esse propter decrepitam in eo senectutem², vel 15 ob dissensiones populorum in eius non posse pervenire meas praesentiam sillabas — sed magis in adiutorium piissimae praedicationis vestrae atque solatium virorum, vel feminarum morantibus vicinis Hispaniae partibus.

Inproperans et mihi^k praefatus pater divitiarum multitudinem, servorum¹ usque ad viginti milia numerositatem³; ignorans, quo animo quis habeat saeculum. Aliud 20 est^m habere saeculum, aliud estⁿ haberi a saeculo. Est qui habet divitias, et non habet; est qui non habet, et habet. Hominem vero numquam ad meum comparavi servitium, sed magis devota caritate omnibus Christi dei^o mei famulis servire desiderans.

Ad cuius servitii^o facultatem, divina ut credo iubente dispensatione, ad gloriosum et omni honore nominandum huius regni principem et regem Carolum^p vocatus adveni⁴; 25 sicut mihi^q quidam sanctissimus vir prophetiaeque spiritu^r praeditus Dei esse voluntatem in mea praedixerat patria; etiam et ut vir venerabilis totusque Deo deditus meus mihi mandatum dederat magister⁵: ut, si alicubi novas audirem oriri sectas et apostolicis contrarias doctrinis, mox totum me in defensionem^s catholicae fidei dedissem. Quod quamvis ob imperitiam parvitatibus meae minus idonee^t faciam, tamen promptis- 30 sima^u mente, quantum me divina adiuvaverit gratia, huic pernecessario operi me mancipare^v studeo cum melioribus meis^w optimisque ecclesiae Christi doctoribus, quorum bona abundantia^x per diversas Christi ecclesias in hoc praesenti repperitur regno. Nec eo mihi^q magis tacendum est, quamvis meliores mihi habeat ecclesia Dei doctores atque fidei catholicae defensores. Unusquisque pro se rationem reddi- 35 turus erit; et qui plus laborat, plus mercedis^y accipiet.

Idecirco, sanctissimi patres et dilectissimi fratres, sedula intentione atque inefficienti sudore in praedicatione verbi Dei etⁿ veritatis testificatione secundum gratiam vobis a Deo datam devotissime laborate; exhibentes^z vosmetipsos in conversatione religiosa omnibus exemplum, in officio pietatis omnibus patres et^a fraternae dilectionis 40

^a) adiuxi Pa. ^b) habund. Pa. ^c) lectionē P; lectioni Pa. ^d) michi Pa. ^e) opposuit Pa.
^f) afferebat P, Pa. ^g) intermiscui ammoniciones Pa. ^h) citius Pa; forsantius Q. ⁱ) mortem pre-
repturum Pa. ^k) Improperat et michi idem Pa; idem add. Q. ¹) servorumque Pa. ^m) enim add. Pa.
ⁿ) om. Pa. ^o) servitium P. ^p) Karolum Pa. ^q) michi Pa. ^r) spiritum Pa. ^s) defensioni
pro in defens. Pa. ^t) ydonee Pa; idoneus Q. ^u) promptissima Pa. ^v) mancipari Pa. ^w) an 45
me? J. ^x) habund. Pa. ^y) mercedes P. ^z) exhib. Pa, Q. ^a) in Q; et — fratres om. Pa.

1) *Adversus Elipantum libri IV ed. Frobenius I, 876—914.* 2) *Cf. supra p. 308 n. 3.* 3) *Cf. p. 302.*
4) *Cf. Adv. Elip. I c. 16 (p. 882):* Non ego illum corrumpere veni in Franciam, qui corrumpi non potest, sed adiuvare in fide catholica, in qua ille ab ineunte aetate nutritus fuit. 5) *Aelberhtus archiepiscopus Eboracensis 767—778, v. Hauck Kirchengesch. Deutschl. II, 122 n. 5.*